עין משפט נר מצוה

ח א מיי' פ"ד מהל' ערכין הל"ח:
ט ב מיי' שם הל"ב:
י ג מיי' שם הל"ג:
יא ד ה מיי' שם הל"ו:
יב ו מיי' שם הל"ה:
יג ז ח מיי' שם הל"ב:
יד ט מיי' שם הל"כ:
טו י מיי' שם הל' כג:

לעזי רש"י

קלי"ר [קלי"רן]. דליל.

שיטה מקובצת

א] מתני' אין מחשבין חדשים להקדש אבל הקדש מחשב חדשים (בדפוס הוא בדף כד ע"א אבל אין שם מקומו) אין מחשבין חדשים אין מחשבין חדשי השנה שעברו בשעת פדיון לגרוע כנגדן מן הפדיון אבל הקדש מחשב חדשים העתידין לבא משעת הפדיון כאילו הן שנה תמימה אע"פ שכבר עברו כמה חדשי השנה ויתן פדיון שנה תמימה ואי לא תני אלא רישא מצינו לפרושי אין מחשבין חדשים להקדש שיגרע מן הפדיון כנגד חדשים שעברו ויתן פדיון חדשים הבאים לפי שאין מחשבים בגירוע אלא שנים שלמים שמגרעים שנים שלמים ונותנין פדיון שנים שלמים הבאים כדכתיב וחשב הכהן על פי שנים הנותרות דמשמע שאין מחשבין בגירוע אלא שנים שלימות אבל חדשים אין מחשבין כלל מידו אבתי לא ידעינן אם עבור חצי חדשי השנה כשבא לפדותה אם יש לחשב חדשים. (בכאן נמצא חסר. לשון רב"א): חדשים הבאים כאילו הן שנה. וא"ת למאי דקאמר בגמרא מאי טעם קאמר מה טעם לא גואלין לאחר היובל פחות משנה לפי שאין מחשבין חדשים להקדש א"כ בלא סיפא דאבל הקדש מחשבין חדשים ידעינן מכתיתין שההקדש מחשב חדשים הבאים כאילו הן שנה ונותן סלע ופונדיון דהכי משמע ולא גואלין בגירוע אחר היובל פחות משנה דכל כמה דלא מליא שתא לא מגרע לה לפי שאין מחשבין חדשים להקדש ויש לומר דהכי קאמר מה טעם אין גואלין אחר היובל פחות משנה משום דקיימא לן בברייתא השניה בת"כ אין מחשבין חדשים להקדש אבל הקדש מחשב חדשים והתם איצטריך למיתני סיפא משום דלא תני התם ולא גואלין וכו' וכמו שראו הלשון כתוב בת"כ כתבו במשנה אע"ג דלא איצטריך לסיפא במתני'. תוס' הרא"ש ז"ל: ב] עי' בהשמטות בסוף המסכת: ג] נותן סלע ופונדיון לשנה ואע"פ כשתחשוב סלע ופונדיון למ"ט שנים תמצא חמשים סלעים ופונדיון דסלע הוא מ"ח פונדיון הא אמרי' בבכורות פונדיון זה מה טיבו קולבן (לפי פי') [פי' לפין] כשתחלק הסלע היתר על סלעים למ"ט שנים לא יתחלק יפה אם לא שתוסיף עליו פונדיון אבל אין לפרש שהפונדיון הוא להכריע דהא אמרי' בגמרא המקדיש כו' ונותן חמשים ולא קאמר חמשים ופונדיון ואינה ראיה כלל דהואיל ואותו פונדיון אינו אלא להכריע לא חש למנותה ולעולם אימא לך דאפילו פדה בתחילת היובל נותן חמשים ופונדיון דתניא בת"כ ואם משנת היובל וגו' תאמר כערכך יקום. נותן מ"ט סלעים (ומ"ז) [ומ"ט] פונדיון והלא סלע זה אינו אלא מ"ח פונדיון פונדיון מה שיבו קולבון לפרוטרוט אלמא אפילו בשנה ראשונה נותן הפונדיון היתר. תוס' הרא"ש ז"ל: ד] נותן. עיין בהרגמ"ה דף ל' בפי' משנה של מכרה לראשון במנה: ה] שהבעלים נותנין: ו] וליקדשי באפי נפשייהו תימה היכי ס"ד שלא יהו קדושים [דלא יהא] אלא בור ושבן הא תנן בפרק המוכר את הבית המקדיש את השדה הקדיש כולן בור ושובן וי"ל דהכי פריך וליקדשו באפי נפשייהו לפדותן בדין שדה אחוזה לפי חשבון בית זרע חומר. שעורים בחמשים שקל כסף כי הוה ס"ד דה"ק אין נמדד עמהן להיות נפדין כפי שדה אחוזה אלא נפדין בשוויין וכי תימא כיון דלא הוו בית כור לא קדישי לפדות לפי חשבון זה [והתניא כו']. תוס' הרא"ש ז"ל: ז] עי' בהשמטות בסוף המסכת: ח] פחות משנה דקאמר: ט] עי' בהשמטות בסוף המסכת: י] בית כור בחמשים תיבת חומר נמחק: יא] בעי למיתב חמשין אלא: יב] ע"פ כל המחרישה: יג] במפולת שוורים תיבת זרע נמחק: יד] ושנה שעברה ביובל: טו] היכי דאי הוה פריק: טז] נפשייהו מה שפי' רש"י בקדושין בפרק האומר ורשב"ם בפ' המוכר את הבית לא נהירא שהרי אפי' שדה אחוזה יכול לגאול לחצאין כדמסיק בפ"ק דקדושין דלוה וגואל וגואל לחצאין פירשתי בב"ב: יז] לנחלה שהרי הבן הוא קודם לנחלה ואין:

מסורת הש"ס

א) ב"ב קב: קדושין סא., ב) [פי' תוס' ב"ב קב: ד"ה המקדיש וכו' דבריש ספרים גרסי הכא בשעת היובל והכי איתא ג"כ בתוספתא דפרק בפ"ד ה"י], ג) [לעיל כד: ע"ש], ד) [ב"מ קו.], ה) [ב"ב קג.], ו) ב"ק, ז) [במשנה פי' בענין אחר ועי' מיימוני ערכין פ"ד הל"ח ובהשגות ובכ"מ שם], ח) [שנה רש"ש], ט) [ויקרא כז], י) [ומתחלקת ל"ק], כ) נ"א דאוה, ל) ע"ש.

תורה אור השלם

1. ואם אחר היבל יקדיש שדהו וחשב לו הכהן את הכסף על פי השנים הנותרת עד שנת היבל ונגרע מערכך: ויקרא כז יח

2. ואם משדה אחזתו יקדיש איש ליי והיה ערכך לפי זרעו זרע חמר שערים בחמשים שקל כסף: ויקרא כז טז

מוסף רש"י

בשעת היובל. בזמן שהיובל נוהג, שכל שדה אחוזה פדיוני שוה מגזרת הכתוב, אחת יפה ואחת רעה, אבל בזמן שאין היובל נוהג נפדין כשויין (קדושין סא.). בזרע חומר שעורים. הראוי לזריעה. חמשים שקל כסף. כדכתיב (ויקרא כז) ואם משדה אחוזתו יקדיש איש לה' והיה ערכך לפי זרעו זרע חומר שעורים וגו' וחשיב בית כור (רשב"ם ב"ב קב.). נקעים. כמין גומות (קדושין שם). אין נמדדין עמה. לפדות לפי חשבון זה הקצוב בפרשה, דחשיבי שדה בפני עצמן, וכיון דלא הוי שדה זרע כדלקמן דמוקמינן לה בנקעים מלאים מים, אין נפדין אלא בשוויהן, ובתו"כ מפיק לה מקראי ואם משנת היובל יקדיש שדהו מה ת"ל, מנין אתה אומר היו שם נקעים עמוקים כו' שאין נמדדין עמה, ת"ל שדהו, וליכא למימר אין נמדדין עמה דלא קדשי כלל, דהתנן בשלהי המוכר את הבית המקדיש את השדה הקדיש את כולן אפילו בור ונת, וכ"ש נקעים וסלעים (רשב"ם ב"ב קב.). פחות מכאן נמדדין עמה. ונפקא לן בתו"כ ואם אחר היובל יקדיש שדהו מה ת"ל, מנין אתה אומר היו שם נקעים עמוקים פחות מעשרה או סלעים גבוהים פחות מי' טפחים הרי אלו נמדדין עמה ת"ל שדהו, נמדדין עמה, לפדות לחשבון סלע ופונדיון לבית כור לשנה (שם). סלע ופונדיון לשנה. שזהו החשבון המגיע לכל שנה כשאתה מחלק חמשים סלעים למ"ט שנים (ב"מ קו.). וליקדשו באנפי נפשייהו. נהי דבהדי ארעא לא קדשי להיות נמדדים בקרקע שוה להיות קטופרם שאלן נמדד לצאות בחשבון, ניקדשו באפי נפשייהו להיות נמדדין לפי מה שיש בהן ולא יעלה מדרין שאלן בחשבון (קדושין סא.). כלומר אם אין רוצה למודדן עמה לפי שאין שדה חשוב בפני עצמן ויכול לפדות כל אחד ואחד בפני עצמו כמקדיש שתי שדות שיכול לפדות זה בלא זה, ליקדשו מיהא באנפי נפשייהו. שבשילה יפדה אותן הנקעים בפני עצמן לפי חשבון בית זרע חומר שעורים בנ' שקל כסף כדין שדה אחוזה, ולמאי קתני אין נמדדין משמע כלל וכלל אינן נקדשות תורת שדה אחוזה אלא קדושת דמים לפדות כשוויין (ב"ב שם). כיון דלא הוי בית כור. אותן הנקעים, לא הוו קדשי. בפני עצמן בתורת שדה אחוזה אלא לפדות כשוויין כשדה מקנה, ומשום דגבי שדה אחוזה זרע חומר שעורים כתיב (שם). והתניא. בתו"כ גבי שדה אחוזה דכתיב ואם גאל יגאל את השדה המקדיש אותו (שם). שדה מה ת"ל. והוה ליה למכתב ואם מאחוזתו יקדיש איש וגו', וכתב ואם משדה אחוזתו (קדושין שם). בענין הזה. כדי זרע חומר שעורים (שם). דלאו בני זריעה נינהו. וכתב הכתוב זרע ומידי דלאו בני זריעה ניתנו אינן נפדין בדמים כללו אלא כשוויה (שם). דומיא דסלעים. שסתם סלע אין ראוי לזריעה, דקשה הוא (שם). אי הכי. כיון דטעמא משום דלאו בני זריעה, פחות מכאן נמי. אפילו פחות מי' נמי לא יהו נמדדין עמה (ב"ב שם). נגאני דארעא מיקרו הנקעים קרויין אגנות הקרקע, שהמים מתמצין לתוכן, כמו (שמות כד) וישם באגנות (קדושין שם). ניקועי הקרקע, ואין להם שם בפני עצמן וכיון דעיקר השדה לאו לזריעה הוי כל השדה נקרא בית זרע, דהנהו נגאני בטילי לגבי שדה (ב"ב שם). שידרי דארעא מיקרו. מקום הסלעים אין להם שם סלעין לעצמן אלא על שם הקרקע הם נקראים שידראות הקרקע (קדושין שם). גבשושיות, שאי אפשר לקרקע להילקט כמלקט והישוי שלא יהו בה בקועים וגבשושיות. נגאני אנקעים קאי, ושידרי קאי אסלעים (ב"ב שם). ונגרע מערכך. שנים שעברו הוא מגרע מן החשבון כמה שמגיע להם ויותן כמה שמגיע לשנים הבאות (ב"מ קו.).

באמצע יובל. כלומר האי אחר אפי' אחר עשרים או שלשים שנה קאי ומאי פחות ט] שנה דקאמר הכי קאמר הבא לגאול באמצע יובל וליתן סלע ופונדיון לשנים הבאים והיה עומד בניסן שהוא אמצע שנה לא יאמר חצי סלע וחצי פונדיון אני נותן משנה זו אלא נותן סלע ופונדיון שלם והיינו דקאמר אין גואלין בפחות משנה דכמה דלא נפקא לה כולה שתא לא מיגרע ליה כלל ולא יהיב גאולת חצי שנה אלא גאולת שנה שלימה: טו] י)[שאין מחשבין חדשים עם ההקדש. כדאמרן שאם בא לגאלה חמש שנים וחצי לפני היובל אין מחשבין אותן ששה חדשים שיאמר משנה לשנה ששית אלא נותן ששה סלעים וששה פונדיונין]: השנים הנותרות. כל מה שנותר מחשב שנים: י)לעשות חדש שנה. לחשוב אותן חדשים שיאמרו כאילו הן שנה והוי' רווחא דידיה: והיכי דמי דאקדשה בפלגא דמ"ת. דאי חשבת לחדשים שיאמרו כילוה יא) גמורה הוו להו פחות משתי שנים ואינה נגאלת בגירוע: מתני' בשעת היובל. בזמן שהיובל נוהג אבל בזמן שאין היובל נוהג פודה אותה בשוויה כשאר הקדישות: אין נמדדין עמה. והן נפדין בשווין והשאר לפי חשבון חמשים סלעים לבית כור: ואחד כל האדם. פודה בית יב) חומר בחמשים שקל בין שהיא שוה אלף שקלים בין שאינה שוה אלא ה' שקלים: שהבעלים נותנין חומש. דכתיב ואם גאל יגאל את השדה המקדיש אותו וגו' ט): גמ' כור זרע. שיכולין לזרוע בו כור: ולא כור תבואה. קרקע שעושין היינו כור תבואה דהוי בליר מכור זרע טובא דבההוא לא בעי יא] חמשים אלא לפי חשבון הזורע או שליש כור או רביע כור: מפולת יד. שזורעין ביד: ולא מפולת שוורים. שהיו רגילין לתת שקין מלאין זרע על השוורים ומנוקבין השקין מתחתיהן נקבין רחבים ומוליכין אותן ע"פ יב] המחרישה והזרע נופל וגדולה קרקע המקבלת כור זרע במפולת יד שליש עבה מקרקע המקבלת כור זרע במפולת יג] זרע שוורים שהיא עבה: מעבה. אין משערין בזרע מעובה שהוא הפסידו של פודה: ולא. בזרע מידק שהוא הפסד להקדש דהוי בית כור גדול אלא בזריעה בינונית: מעובה שנותנין בה זרע מרובה. מידק שנותנין זרע מועט ובלע"ז קלי"ר: וליקדשו. הנך נקעים באנפי נפשייהו וליפרקו נמי לפי חשבון חמשים לבית כור ומה הנאה יש בכמה שאין נמדדים עמה הא אינהו נמי הכי מיפרקי: שדה מה ת"ל. ה"ל למיכתב ואם מאחוזתו יקדיש איש וגו': בענין הזה. בית כור שלם: לתך. חצי כור: תרקב. חצי סאה תרי וקב דהיינו שלש קבין שהן חצי סאה: נגאני. נקעים פחותין מי'. נגאני דארעא ספלים של קרקע שהמים מתכנסין שם ועל שם הקרקע הם נקראים ואינן חשובין בפני עצמן. וסלעים הנמוכין מעשרה סדרי דארעא מיקרו כמו סדרה של בהמה שגבוהה: אף מן ההקדש. דכי היכי דמיגרעא כאותן שנים שעמדה בידו שלא הקדישה ה"נ מיגרעא מחמת אותן שנים שעמדה ביד הקדש משעת הקדש עד שעת פדיון: אי נמי לא אכלה. שלא זרע בה גזבר כלום ולא השכירה לשום אדם שהיתה לפניו ביד הקדש מנכה סלע ופונדיון לכל שנה ושנה יד] מיובל שעבר עד שעת פדיון: מתני' אינה יוצאה מידו ביובל. להיות מתחלקת לכהנים כי היכי טו] דהוה אי פריק לה איניש אחרינא דהוה נפקא ביובל מתחלקת י) לכהנים כדכתיב (ויקרא כז) והיה השדה בצאתו ביובל וגו': גאלה בנו יוצאה לאביו ביובל. ולא לכהנים כדיליף בברייתא בגמ' [ע"כ]: גאלה אחד מקרוביו. מיד גזבר וכא המקדיש וגאלה מיד קרובו יוצאה ביובל ומתחלקת לכהנים כי היכי דהוה נפיק מידיה דההוא קרוב דאתי האי מחמתיה: גאלה כהן. מיד גזבר לא יאמר הואיל ואם גאלה ישראל היתה יוצאה לי ולאחיי ביובל ועכשיו שהרי היא תחת ידי שנגאלתיה אין לך כהן ל) גדול ממני ותהא שלי:

באמצע יובל דכל כמה דלא מליא ליה שנה לא מגרע ליה מאי קמ"ל דאין מחשבין חדשים עם ההקדש הא בהדיא קתני אין מחשבין חדשים עם ההקדש מה טעם קאמר מה טעם לא גואלין לאחר יובל פחות משנה משום דאין מחשבין חדשים עם ההקדש: א] אין מחשבין חדשים וכו': ת"ר מנין שאין מחשבין חדשים עם ההקדש ת"ל ¹וחשב לו הכהן את הכסף על פי השנים הנותרות שנים אתה מחשב ואי אתה מחשב חדשים מניין אשאם ב] אתה רוצה לעשות חדשים לשנה עושה היכי דמי כגון דאקדשיה בפלגא דארבעין ותמני ת"ל וחשב לו הכהן מ"מ: מתני' א)המקדיש שדהו ב)בשעת היובל נותן ג)בזרע חומר שעורים חמשים שקל כסף היו שם ד)נקעים עמוקים עשרה טפחים או סלעים גבוהים עשרה טפחים אינן נמדדין עמה פחות מכאן נמדדין עמה ה)הקדישה ו)שתים ושלש שנים לפני היובל נותן ג] ז)סלע ופונדיון לשנה ואם אמר ח)הריני נותן דבר שנה בשנה אין שומעין לו אלא ד] נותן את כולו כאחד אחד בעלים ואחד כל האדם מה בין בעלים לכל אדם ט)אלא ה] שבעלים נותנין חומש וכל אדם אין נותנין חומש: גמ' תנא י)כור זרע ולא כור תבואה מפולת יד ולא מפולת שוורים תני לוי כ)לא מעבה ולא מידק אלא בינוני: היו שם נקעים עמוקים כו': ו] ל)וליקדשו באנפי נפשייהו וכי תימא כיון דלא הוו בית כור לא הוו קדשי והתניא שדה מה ת"ל לפי שנאמר ²זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף אין לי אלא שהקדיש כענין הזה מנין לרבות לתך וחצי לתך סאה ותרקב וחצי תרקב ת"ל שדה מ"מ אמר מר עוקבא בר חמא הכא בנקעים מלאים מים דלאו בני זריעה נינהו דיקא נמי דקתני דומיא דסלעים ש"מ ז] אי הכי פחות מכאן נמי הנהו נגאני דארעא מיקרו שידרי דארעא מיקרו: הקדישה שתים ושלש וכו': ת"ר ונגרע מערכך אף מן ההקדש שאם אכלה הקדש שנה אי שתים אי נמי לא אכלה אלא שהיתה לפניו נותן סלע ופונדיון לשנה: ואם אמר הריני נותן כו': ת"ר מנין שאם אמרו בעלים הרינו נותנין דבר שנה בשנה שאין שומעין להם ת"ל וחשב לו הכהן את הכסף עד שיהא כסף כולו כאחד אחד בעלים ואחד כל אדם מה בין בעלים לכל אדם שהבעלים נותנין חומש וכל אדם אין נותנין חומש: מתני' הקדישה מ)וגאלה אינה יוצאה מידו ביובל גאלה בנו יוצאה לאביו ביובל גאלה אחר או אחד מהקרובים וגאלה מידו יוצאה לכהנים ביובל גאלה אחד נ)מן הכהנים והרי היא תחת ידו לא יאמר הואיל והיא יוצאה לכהנים ביובל והרי היא תחת ידי הרי היא שלי אלא יוצאה מתחת ידו ומתחלקת לכל אחיו הכהנים: גמ'

דאקדשיה בפלגיה דארבעים ותמני. לאו דוקא נקט דאקדשיה דלא בהקדש תליא מילתא כי אם בגאולה: וליקדשו באפי נפשייהו. טז] פירשתי בב"ב (דף קג.) וקדושין (דף סא.): (שייך לע"ב) ליעידה ולעבד עברי. וא"ת אמאי לא חשיב נמי יז] נחלה ואין לומר דמשום דלא ידעינן נחלה אלא מטעם זה שהוא קודם לשדה אחוזה כדאיתא בפרק יש נוחלין (ב"ב דף קח:) הא ליתא דאפילו יהא שוים בשאר דברים כמו עבד עברי ושדה אחוזה מכל מקום ליעידה הבן קודם לאם בקרא בהדיא ומיניה ידעינן שפיר נחלה לכן נראה לפרש דלא נקט אלא דלא שייכא באם כלל אבל נחלה שייכא באם מיהא היכא דליכא לא בן ולא בת (ולא אב) ל): כלום

רבינו גרשום

לא: [כאי אחר יובל באמצע יובל כלומר בכל שנים שלאחר יובל]: דכמה דלא מליא ליה שנה לא מגרעא ליה. כלומר שאם היתה ביד הקדש ה' שנים ומחצה ובא לגואלה לא יאמר אותן ה' שנים ומחצה שהיתה ביד הקדש איגרע כנגדו ו' שקלים וחצי פונדיונין ואחשוב אותה חצי שנה כאילו היתה שלימה אלא יתחשבנה עם השנים הנותרות עד היובל ליתן סלע ופונדיון לשנה להקדש בשבילה: מאי קמ"ל דאין מחשבין חדשים עם ההקדש. כלומר דאם הקדישה ובחצי שנה גאלה לא יגרע כנגדו להקדש חצי סלע וחצי פונדיון: הא בהדיא קתני. לה דאין מחשבין כלל: אמר לך רב אין חדא מילתא היא ומה טעם קאמר הילכך מיהא ליכא למידק למעוטי שנה היובל עצמה: אין מחשבין חדשים להקדש. שלא יתחשב עם ההקדש בחצי שנה או בח' חדשים כמו שהקדישה בסוף שנה למחות כנגדם (למקדש) [להקדי] סלע ופונדיון או כנגד החדשים שעברו כדקתני בברייתא. שנים שלימות שלא היתה (ברשותו) [ברשות הקדש] אתה מחשב למחות כנגדן סלע ופונדיון ולא כנגד חדשים אבל הקדש מחשב חדשים שנה כדמפרש בגמרא כגון דאקדשה בפלגא דארבעין ותמני דסד"א האי דאמרינן דאין מקדישין לגאול בגירוע פחות מב' שנים לפני היובל הני מילי כי אקדשה בסוף מ"ח אבל כי אקדשה בחצי מ"ח לימא דליהוי כמי שהקדישה בתחילת מ"ח דהוו ב' שנים לפני היובל ולגאל בגירוע קמ"ל דעבורינן הני חדשים שנה באילו הקדישה בסוף כ"ח משום דרווחא דהקדש דאינו גואל בגירוע אלא נותן נ' שקל להקדש והיינו אבל הקדש מחשב חדשים שנה וכן נמי אם עמדה ברשות הקדש עשר שנים ומחצה לא יתחשב המקדיש אלא עשר שנים ואותה חצי שנה יחשבנה בשנה שלימה עם השנים הנותרות ויתן בעד אותה חצי שנה נמי סלע ופונדיון כשנה שלימה עם השנים הנותרות עד היובל: ה"ל וחשב לו הכהן מ"מ. שיחשוב (מ"מ כרי) שיהא רווח להקדש: בשעת היובל. בזמן שהיובל נוהג: נותן. לאלתר לאחר היובל כשהוא גואלה מיד [ההקדש] נותן [בזרע] חומר שעורים נ' שקל: כור זרע ולא כור תבואה. כלומר כשהוא מודד כמה כור יש בו מודד במקום שראוי לזרוע בו כור דהיינו יותר במקום שיכול לגדל בו כור תבואה לפי שגרגיר זרע יעשה שיבולת תבואה והיינו רווח של מקדיש דאי אזיל בתר כור תבואה היה נותן הרבה שקלים אלא בתר כור זרע אזיל: כור זרע. וזרע במפולת יד ולא זרע במפולת שוורים [דהכי הוו זרעי במפולת שוורים] היו ממלאין שק [מלא דגן] והיו מניחין אותו ע"ג העגלה על הקנקן ובקנקן היה נקב והיה מושך העגלה ע"ג התלם והיה נופל הדגן דרך אותו נקב וכך היו זורעין בשוורים ועכשיו מי שזורע במפולת יד מפזר יותר הזרע ותופש בית כור זרע במפולת יד מקום מרובה בשדה יותר כבמפולת שוורים לפי שאינו זורע בשוה אלא פעמים נופל הרבה ביחד מן הנקב ופעמים נופל מן הזרע מועט: תני לוי. מפולת יד שאמרו: לא מעובה. שמפילין הרבה ביחד דהיינו פסידא דמקדיש שירבו הכורים: ולא מידק. שמפזר יותר מדאי שזה הפסד של הקדש שממעט בכורים אלא בינונים: אין נמדדין עמה. מפני שהן רשות לעצמן: שדה מה ת"ל. לכתוב ואם מאחוזתו יקדיש: בענין הזה. בשיעור הזה זרע חומר שעורים בחמשים: מנין. אם הקדיש שדה לתך וחצי לתך שצריך לפדות: ת"ל שדה כ"מ. דקדשה: דומיא דסלעים. דלאו בני זריעה [נינהו]: אי הכי. כיון דאוקימתא דמליאין מים פחות מיכן נמי אמאי נמדדין עמה: משום דנגאני ארעא מיקרי. ספלים של שדה שמשימין בהן מים כדי להשקותה ונחשבין כשדה וכן נמי סלעים פחותין מי' [שמפרש בלע"ז] שדרי דארעא מיקרו. שכן נמצאין הרבה בשדות ונחשבין כשדה: ונגרע מערכך אף מן ההקדש. כלומר שכשם [שאם הקדישה עשר שנים לאחר היובל וגאלה לסוף עשרים שמנכה לון אותן שנים שהיתה ברשות בעלים שאינו נותן בהם סלע ופונדיון כך אם אכלה הקדש שנה או שתים [או י'] מנכה לו סלע ופונדיון לכל אותן שנים שהיתה ברשות הקדש ואינו נותן סלע ופונדיון אלא מן השנים של אחר הפדיון תוך היובל: ואם אמר הריני נותן דבר שנה בשנה. בכל שנה סלע ופונדיון אין שומעין לו [שנאמר וחשב לו הכהן את הכסף כמה מגיע לו ליתן עד היובל ויתננו כיחד]: אחד הבעלים ואחד כל אדם. דשאין לפדות זרע חומר שעורים בנ' שקל: אלא שהבעלים. מוסיפין על נ' שקל חומש שנא' ואם גאל יגאל את השדה המקדיש אותו ויסף חמישית כסף: גאלה בנו. במקומו: יוצא לאביו ביובל. ואינה יוצאה לכהנים א] (ואינו בא להוא עצמו): גאלה אחר או אחד מן הקרובים. וחזר זה המקדיש וגאלה מידו (אינה) יוצאה מידו ביובל: לא גאלה המקדיש

א] אולי צ"ל והוי כמו שגאלה הוא בעצמו.